

Fóti Péter: A jó iskola ismérvei 14 pontban

november 6, 2016

1. Az iskolában tanított tantárgyak között a gyerekek megtalálja a neki tetszőket. Kis hányad legyen mindenki számára kötelező, és sok legyen a szabadon választható, hiszen mi emberek tudunk egymással kooperálni, ismereteink, képességeink kiegészíthetik egymást. Pista tanulja azt, amit Pista szeret, Mihály azt, amit Mihály szeret.
2. Az iskola nyújtson a tantárgyakon kívül egyéb cselekvési lehetőségeket. Ezek is legyenek választhatók, Juli mehessen úszni, Marika kézimunkázhasson.
3. A gyerekeket tájékoztassák, hogy milyen választási lehetőségeik vannak az iskola elvégzése után. Milyen szakmák, milyen foglalkozások valók hozzájuk. János tudja, hogy mit csinál egy szerelő, vagy egy fodrász, Anita, hogy mit csinál egy jogász, vagy egy építész.
4. A tanítás legyen olyan, amiből a gyerekek valóban tanulni képesek. Legyen érdekes, friss és sokszínű környezetben alkalmazható, és legyen érthető, követhető, korábbi tudásba beépíthető a tananyag, amit így el tud sajátítani alkalmazás szintjén minden gyerek. Ha valahol, valami hiányzik az alapokban, legyen lehetőség pótolni. A tanárok minden gyerekre figyeljenek. Ehhez kis létszámú csoportokra és jó, anyagilag is megbecsült tanárookra van szükség.
5. Legyen az iskola az a kuckó, ahol minden gyerek saját ütemében magas szinten tudja elsajátítani, ami őt érdekli. Legyen idő a gyakorlásra, amit mindig új

környezetben, tehát érdekesen lehet megoldani. Az elsajátítás minősége a fontos, a mennyiség másodlagos. A gyerekek fennmaradó kíváncsisága a legfontosabb energiaforrás.

6. Az iskola adjon megfelelő tájékoztatást a gyerekek fejlődéséről, és változásairól. Ezt a fenti szellemben tegye! (Ha gyerekek és a szülők ehhez jegyeket is igényelnek, akkor megállapodás alapján akár jegyeket is (!) lehet adni.) Egy igazán jó iskola megfogalmazza az értékelést gyerekre szabottan, a jegy másodlagos értékű. A szülőkhöz azért fordul a jó az iskola, mint nevelésben a legfőbb partneréhez, hogy közösen munkálkodjanak a gyerekek érdekeinek megfelelően. Az iskola tekintse partnernek a szülőket, és tájékoztassa őket működéséről. Az iskola szolgálat, amit az iskola az állampolgárok pénzéből teljesít.
7. Az iskolai környezet legyen olyan, ami lehetővé teszi a gyerekek fejlődését. Legyen tér a szokványos tevékenységeken túl sok mindenre. Legyen könyvtár jó könyvekkel, sportszerek kint és bent, művészeti terem stb.
8. Az iskola aktívan terjessze és gyakoroltassa a demokráciát, és mutassa be a gyakorlatban is annak értékeit. Minden iskola egy kis köztársaság lehet, a maga parlamentjével, ahol vagy mindenki személyesen is megjelenhet, vagy megválaszthatja (és visszahívhatja) képviselőit. A tanárok egy jó iskolában nem képzelik magukat mindentudónak és mindenhatónak. Sok kérdésben meghallgatják a gyerekek véleményét, sok kérdésben velük közösen is döntenek. Az iskola azt tanítja, hogy tiszteljük egymást és legyünk toleránsak a más vallásúakkal és más világnézetűekkel szemben.
9. Az iskola figyelemmel kíséri a gyerekek életét, és ha a gyerekek iskolán kívüli jólétében problémát észlel (válás, otthoni erőszak, elhanyagolás), aktívan segít nekik.
10. Az iskola nagy hangsúlyt helyez arra, hogy az egy olyan

hely legyen, ahol mindenki megkapja a támogatást arra, hogy ha valaki valakivel szemben igazságtalanságot követ el, akkor legyen egy semleges fórum, ahol ezt szóvá teheti, és igazságot szolgáltatnak neki. Ez a fórum lehet az iskolaparlament maga, vagy egy igazságszolgáltató bizottság, esetleg ombudsmanok. Ezeken a fórumokon a gyerekeket és tanárokat is felelősségre lehet vonni, míg a felelősségre vontaknak megadatik a védekezés joga.

11. Az iskola figyelemmel kíséri és foglalkozik azokkal az esetekkel, amikor gyerekek, vagy azok egy csoportja egy vagy több gyerekkel szemben agresszív, erőszakos viselkedést mutat. Az eseteket nagy szakértelemmel, és empátiával kezeli, segít az áldozatoknak és a tetteseknek is, hogy azok egyrészt kiheverjék a sérülést, amit elszenvedtek, illetve, hogy a tettesek megértsék saját tetteik okát, és változni tudjanak. Az iskola tudja, hogy az erőszak elleni leghatékonyabb "fegyver" az ha mindenki jól érzi magát a bőrében.
12. Az iskola, azaz a tanárok és a gyerekek közösen vigyáznak egymásra. A nagyok felelősek a kicsikért. Mindennek alapja az, hogy az iskolában csak előzetes kivizsgálás után, (ártatlanság vélelme) hozunk döntést a továbbiakról. Minden problémának közösen keressük meg az okát, s így érthető magyarázattal találhatjuk meg a megoldását. Az iskolában és az iskolán kívüli veszélyekről mindenki tájékozott, de senki nem korlátozza a többiek mozgási szabadságát értelmetlenül.
13. Az iskola nyilvánossá teszi elveit a tanulással, az iskola belső berendezésével kapcsolatban. Ez segít a szülőknek (és a gyerekeknek is), hogy tudják mit és miért fognak tanulni, és hogyan. Ez megelőz egy csomó félreértést, és része annak a szerződésnek, amit a szülők és az iskola kötnek, amikor gyereküknek az adott iskolát választják.
14. Az iskola mindig érdemben válaszol a hozzá intézett kérdésekre, aggodalmakra, panaszokra. Az iskola egy jól

kormányzott és vezetett intézmény, amely felelős és szabad embereket nevel, és falain belül képes közösségeket létrehozni, amelyek megsokszorozzák a gyerekek és a felnőttek energiáit.

Kapcsolódó irodalom:

- Susan Engel: Játékos tanulás
- Miért hagytam fel a frontális tanítással?
- Curry: Szabadság és stabilitás az alsó tagozatban
- Fóti Péter: Demokratikus módszerek a tanulás-tanítás tervezésében
- Fóti Péter: Milyen iskolarendszert szeretnék?
- A Sands School bully-ellenes stratégiája és eljárásai